

ESTRATÈGIES DE COMPROMÍS AMB EL GOVERN I LA UNIÓ EUROPEA PER A MODIFICAR LA POLÍTICA LINGÜÍSTICA

Pádraig B. Ó Laighin*

INTRODUCCIÓ

L'irlandès no va esdevenir llengua oficial de la Comunitat Econòmica Europea quan Irlanda s'hi va unir el 1973, tot i que constitucionalment era la llengua nacional i llengua oficial i d'Irlanda. L'elit política i administrativa irlandesa no va considerar necessari o beneficiós definir-lo com a tal. Amb el pas del temps van anar identificant-se desavantatges relacionats amb l'ocupació, la comunicació, la legislació, els programes culturals i educatius i la democràcia parlamentària. Aquestes àrees van convertir-se en el centre d'una campanya iniciada el 2003 per a aconseguir-ne l'oficialització. La campanya va transformar-se en un moviment social sota el nom de *Stádas*, la paraula irlandesa per a "estatus". Convé assenyalar que, per voluntat pròpia, vaig tenir un paper destacat en aquest moviment.

Assolir l'objectiu requeria estratègies eficaçes de dalt a baix i de baix a dalt. En els moviments a favor de les llengües, i també en altres moviments socials, l'element de protesta sovint ha dominat i, en absència de suports sistèmics, aquesta característica de vegades n'ha afeblit les possibilitats d'èxit en comptes de millorar-les. En aquest cas, només el govern irlandès, obtenint el suport unànim de tots els altres estats membres, podia aconseguir

PÁDRAIG Ó LAIGHIN

Figura 1. Nens manifestant-se davant les oficines de la UE a Dublín.

* Pádraig Breandán Ó Laighin és investigador associat en el Centre d'Investigació en Ciències Socials del University College de Dublín. Va ser president de *Stádas*.

ESTRATÈGIES DE COMPROMÍS AMB EL GOVERN I LA UNIÓ EUROPEA PER A MODIFICAR LA POLÍTICA LINGÜÍSTICA

RESUM

La designació de l'irlandès com a llengua oficial de la Unió Europea el 2005 va ser el resultat de la interacció entre un moviment social dinàmic i un govern d'un estat membre, la qual va esdevenir una recerca compartida de canvis en la política lingüística. Atorgar l'estatut d'oficialitat a una llengua fora del context d'una ampliació de la Unió era una situació única que exigia un enfocament nou. Les estratègies adoptades des de bon començament, que es descriuen des d'una perspectiva participativa crítica, implicaven elements creixents de suport cívic i de demostració de la força d'aquest recolzament. Aquests elements definien un context social en què es preveia i era necessària una resposta governamental, de dalt a baix, que, finalment, es va donar. Es tracten aspectes de la negociació en l'àmbit europeu, així com dos casos paral·lels i relacionats en què els drets lingüístics dels ciutadans van ser defensats per decisions del Defensor del Poble Europeu.

Paraules clau: política lingüística, llengües oficials de la UE, llengua irlandesa, moviments socials, estratègies de canvi social, Defensor del Poble Europeu.

STRATEGIOJ DE INTERKONSENTO KUN LA REGISTRARO KAJ KUN LA EŬROPA UNIO POR MODIFI LA LINGVOPOLITIKON

RESUMO

La akcepto de la irlandia kiel oficiala lingvo de Eŭropa Unio en 2005 estis la sukcesa konkludo de interago inter vigla socia movado kaj registaro de membroŝtato, kiu fariĝis komuna serĉado de lingvopolitikaj ŝanĝoj. Doni oficialan statuson al lingvo ekster la kunteksto de plilarĝigo de la Unio estis unika situacio, kiu postulis novan aliron. La strategioj adoptitaj ekde la komenco, ĉi tie priskribitaj el kritika partoprena perspektivo, postulis elementojn de civitana subteno kaj pruvado de ties forto. Ĉi elementoj difinis socian kuntekston, en kiu oni konsideris desupran registaran subtenon nemalhavebla kaj antaŭvidis ĝin, kio finfine okazis. Oni pritraktas la intertraktadon ĉe la eŭropa nivelo, kaj ankaŭ du paralelajn kaj rilatajn kazojn, en kiuj la lingvaj rajtoj de la civitanoj estis subtenitaj de decidoj de la Eŭropa Rajtoprojektanto.

Ŝlosilaj vortoj: lingvopolitiko, oficialaj lingvoj de EU, irlandia lingvo, sociaj movadoj, strategioj por sociaj ŝanĝoj, Eŭropa Rajtoprojektanto.

STRAITÉISÍ I GCAIDREAMH LE RIALTAS AGUS LEIS AN AE D'FHONN ATHRUITHE BEARTAIS TEANGA A BHAINTE AMACH

ACHOIMRE

Nuair a ainmníodh an Ghaeilge mar theanga oifigiúil de chuid an Aontais Eorpaigh sa bhliain 2005, ba chríoch shásúil é ar shaothrú gluaiseachta sóisialta bríomhairre agus Rialtais Ballstáit as lámha a chéile sa deireadh d'fhonn athruithe beartais teanga a bhaint amach. Ba staid ar leith a d'iarr cur chuige nua é stádas oifigiúil a bheith á bhronnadh lasmuigh de chomhthéacs méadaithe. Léirítear, i gcur síos á dhéantar ó pheirs-pictíocht chriticiúil rannpháirteach, gur tháinig, mar thoradh ar na straitéisí a cuireadh i bhfeidhm ón mbonn aníos, forás de réir a chéile ar thacaíocht an phobail agus ar léirithe a nirt, agus gur cruthaíodh comhthéacs sóisialta ina rabhthas ag súil go ngníomhódh an Rialtas ón mbarr anuas, mar ba ghá, rud a tharla. Déantar gnéithe den idirbheartaíocht ar an leibhéal Eorpach a chíoradh, chomh maith le dhá chás chomhthreormhara agus ghalmhara inar dheimhnigh cinntí de chuid an Ombudsman Eorpaigh cearta teanga saoránach.

Eochairfhocail: beartais teanga, teangacha oifigiúla an AE, an Ghaeilge, gluaiseachtaí sóisialta, straitéisí um athruithe sóisialta, Ombudsman Eorpach.

GUIA DE CONVERSA-CATALÀ ESPERANTO

Breu introducció a la llengua i el moviment esperantistes

Amb les seves explicacions, estructures, models de frases, resum gramatical i vocabulari, aquesta guia de conversa en format de butxaca (105x148 mm) és l'eina imprescindible per a aquelles persones que volen iniciar-se en el coneixement de la llengua i el món esperantistes d'una manera pràctica. Demana-la a www.esperanto.cat

l'adopció per part del Consell Europeu d'un reglament que fes que l'irlandès esdevingués llengua oficial.¹ Va caler, doncs, convèncer el govern de la necessitat de canvi, atreure'l al moviment pel canvi i, en el seu moment, donar-li suport en la seva acció diplomàtica per a obtenir un acord unànim.

IMPLEMENTAR UNA ESTRATÈGIA PER A CANVIAR LA POLÍTICA LINGÜÍSTICA

Al meu parer, en dissenyar una estratègia per a canviar la política lingüística de baix a dalt, calen certs elements. En primer lloc, cal una comprensió profunda de les implicacions socials, jurídiques, polítiques i pragmàtiques del canvi proposat. Aquesta comprensió, com a mínim, ha d'igualar — i preferiblement superar — el coneixement que en tinguin els qui tenen el poder, els seus assessors i alts càrrecs de l'administració. En segon lloc, cal una comunicació fluida amb qui té la competència jurídica per a aconseguir el canvi. I, finalment, com a corollari necessari per a convèncer els polítics i els governs, cal bastir, reivindicar i demostrar un suport social ampli. Aquests principis bàsics generals poden ser aplicables en situacions diverses en què les campanyes busquen endegar moviments socials per a aconseguir canvis o altra mena d'objectius en la política social.²

1 L'article 342 del Tractat de funcionament de la Unió Europea estableix que les normes relatives a les llengües de les institucions, sense perjudici de determinades disposicions relatives al Tribunal de Justícia, seran determinades per unanimitat pel Consell de la Unió Europea mitjançant reglaments. Només el Consell, mitjançant aquest procediment, pot modificar el Reglament 1/1958, que determina els idiomes oficials i de treball de les institucions de la Unió Europea i estableix drets i paràmetres associats amb el seu ús.

2 Una estratègia semblant va seguir-se en una acció col·lectiva al Canadà en la qual vaig actuar com a president d'un òrgan de coordinació. L'objectiu, finalment reeixit, era d'obtenir el reconeixement de la importància de la dimensió irlandesa en el desenvolupament de la Grosse Île com a lloc històric nacional (vegeu Ó Laighin 2017).

En un seminari públic sobre l'estatus de l'irlandès a la Unió Europea, celebrat a l'Oireachtas na Gaeilge, un festival de les arts en llengua irlandesa, el novembre de 2003, vaig esbossar un escenari d'oportunitats polítiques en el qual l'irlandès podia convertir-se en llengua oficial, les implicacions fonamentals associades, les enteses i malentesos, les promeses i actituds del govern sobre la qüestió, i vaig afirmar que res per sota de l'estatus de llengua oficial i de treball no seria acceptable (Ó Laighin 2003a, 2003b). Poc temps després, vaig reunir-me amb destacats membres de dues de les principals organitzacions relacionades amb la llengua i vam acordar la creació d'un grup de treball, amb el nom de Stádas, que tindria per objectiu aconseguir per a l'irlandès l'estatus de llengua oficial de la Unió Europea. Es va acordar que la nova agrupació actuaria de manera independent, però amb el ple suport de les dues organitzacions: Conradh na Gaeilge, una organització de voluntaris amb el suport de l'estat, i Comhdháil Náisiúnta na Gaeilge, un òrgan de coordinació finançat per l'estat per a les organitzacions que treballen en favor de llengua irlandesa. La participació activa d'aquests dos organismes en el nou grup de treball, al nivell dels seus alts càrrecs, va ser fonamental per a mobilitzar suports a nivell popular entre la comunitat de parla irlandesa, així com per a facilitar la comunicació amb el conjunt de la població irlandesa.

La metodologia de la campanya Stádas va ser polifacètica. Havent analitzat de forma exhaustiva l'estatus de l'irlandès en la legislació irlandesa i europea, vam intentar mostrar amb arguments lògics que l'oficialitat beneficiava els ciutadans d'Irlanda, que hi hauria avantatges pràctics per a la població i que el canvi enfortiria l'ús de l'irlandès a llarg termini. En resum, vam argumentar que l'estatus de llengua oficial portaria avantatges d'ocupació en el context actual en

què “els estats utilitzen el seu poder per a assegurar que les competències lingüístiques pròpies siguin valorades com a un capital en el mercat” (Ó Laighin 2005: 32); que les actes oficials de la UE i la informació dels llocs web haurien d'estar disponibles en les llengües oficials dels estats membres; que els diputats irlandesos haurien de tenir dret a utilitzar la llengua nacional i primera llengua oficial de l'estat en el Parlament Europeu; que una sèrie de programes culturals i educatius només es financen per a les llengües oficials de la UE; que l'estatus internacional d'una llengua pot ser important per a la vitalitat de la seva comunitat; i que els entorns de traducció enriqueixen les llengües (Ó Laighin 2005, 32–33).

Vam entaular els contactes i la negociació política sobre aquests temes, no només amb el govern, sinó també amb els diferents partits de l'oposició, alhora que treballàvem per establir una base de suport social forta i diversa. Es va contactar amb organitzacions culturals i artístiques per a aconseguir-ne el suport, així com amb organitzacions professionals, sindicats i també regidors. El recolzament va créixer exponencialment i es va estendre a la diàspora irlandesa a l'estranger: organitzacions al Canadà, els Estats Units i l'Argentina van fer intervencions públiques a favor dels nostres objectius. Una delegació d'organitzacions irlandeses a la Gran Bretanya va arribar a presentar una petició al govern irlandès. Un ciutadà finlandès va endegar una petició a Internet per a demanar al govern irlandès que sol·licités l'oficialització de l'irlandès.

De bon començament, vam reconèixer la importància de comunicar les nostres anàlisis, interpretacions i propostes de manera eficaç a través dels mitjans de comunicació escrits i audiovisuals, tant de forma activa com reactiva. Es van publicar cartes al director i comentaris en irlandès i anglès en diaris i revistes.

Figura 2. Signant la felicitació de nadal per a Romano Prodi, president de la Comissió Europea

Vam esforçar-nos a respondre a les informacions inaccurades i a la desinformació sobre les implicacions de l'oficialització de l'irlandès. Els portaveus de Stádas van participar en nombrosos programes de ràdio i televisió, des d'alguns de gran ressò en mitjans nacionals fins a emissions en mitjans locals i regionals. Vam participar en conferències acadèmiques i reunions de càrrecs de l'administració. El consens popular que va sorgir sobre la qüestió va ser tal, que un parlamentari irlandès al Parlament Europeu, Seán Ó Neachtain, mentre recaptava suport electoral en una zona rural parlant amb detall sobre normes de pesca, va ser interromput per un membre del públic que volia que es posicionés sobre la importància de l'oficialització de l'irlandès, cosa a la qual va accedir de bon grat.

L'estratègia en les seves primeres etapes va incloure discretes, però efectives, mostres públiques de suport, com ara una en què alumnes d'escoles primàries de llengua irlandesa, per iniciativa pròpia i amb el consentiment i suport de pares i professors, van manifestar-se da-

vant les oficines de la UE a Dublín (figura 1). Alguns dels cartells portaven el lema "Tír gan teanga tír gan anam" ["un país sense llengua és un país sense ànima"], els orígens del qual es remunten al període revolucionari del principi del segle xx.

Els nens van fer i van lliurar als representants de la UE una gran felicitació de nadal, dirigida a Romano Prodi, llavors President de la Comissió, demanant el seu suport a l'oficialització de la llengua irlandesa com a regal de nadal (figura 2).

Vaig tenir l'oportunitat d'adreçar-me sobre aquest tema de rellevància pública, en nom meu i de Stádas, als assistents a una sessió plenària del Fòrum Nacional sobre Europa. La meua intervenció en el Fòrum, publicada en forma bilingüe, va ser àmpliament distribuïda i fou molt utilitzada com a base en els debats posteriors en les cambres del parlament irlandès (Ó Laighin 2004). El fet que compartís la sessió plenària amb Javier Solana, llavors secretari general del Consell de la UE i alt representant de la política exterior

i de seguretat comuna, va permetre que tingués més ressò i alhora va assegurar la presència d'alts càrrecs del govern.

El lobbisme i les reunions amb polítics van portar al fet que les dues cambres del parlament irlandès adoptessin unànimement, al principi de 2004, propostes que instaven el govern a sol·licitar l'oficialització d'irlandès. Aquestes mocions, tot i no tenir efecte vinculant sobre el govern, eren importants simbòlicament i reflectien fins a quin punt els polítics i els seus partits reconeixien els beneficis del canvi proposat i la força del suport popular. Molts ajuntaments van adoptar mocions similars.

Per empènyer la presa de decisions per part del govern, es va celebrar a Dublín, l'abril de 2004, durant la campanya per a les eleccions locals i europees, una demostració clara de suport públic. Milers de persones van recórrer els carrers del centre de la ciutat fins a arribar al Dáil, la cambra baixa del parlament irlandès (figura 3). Allà, per invitació de Stádas, representants d'un ventall ampli de partits polítics van dirigir-se a la multitud i, en general, van reforçar el compromís dels seus partits amb l'oficialització de l'irlandès a la Unió Europea.

La petició d'Internet, amb els noms dels més de vuitanta mil signants, va ser lliurada a Seán Ó Neachtain, diputat que era present en representació del govern. Panu Petteri Höglund, l'iniciador de la petició, es va dirigir a la multitud en irlandès (figura 4).

En el transcurs de la campanya, es va considerar essencial d'incloure la comunitat lingüística dominant a Irlanda, els qui parlen principalment l'anglès. Es van plantejar des del principi les qüestions sobre els costos econòmics de l'estatus oficial de l'irlandès. En aquest sentit, Stádas es va centrar en el fet que una vegada l'irlandès esdevingués oficial, els serveis d'aquesta llengua es pagarien del pressupost de la Unió Europea en matèria de llengües, de la mateixa manera que succeeix amb els altres idiomes oficials. Vam afirmar que els irlandesos tenien dret a aquestes despeses, ja que paguen amb els seus impostos per cadascuna de les llen-

Figura 3. Demostració de suport públic per l'oficialització de l'irlandès a la Unió Europea

gües oficials existents. Aquest argument va rebre el suport del lloc web de la Comissió Europea, que, defensant el règim lingüístic oficial, subratllava que el cost total del contribuent europeu era inferior al cost d'una tassa de cafè per any: 1,83 € per contribuent era la xifra que hi figurava en aquell moment. Això va deixar de banda el problema econòmic a nivell irlandès i, a l'europeu, la despesa compartida va ser plantejada per Stádas com una qüestió de no discriminació.

Stádas no va aclarir si seria necessari traduir a l'irlandès les parts no traduïdes del cabal comunitari, el corpus de legislació de la UE, com a condició per a la seva oficialització. Vam argumentar que la traducció sol ser una condició per a l'adhesió a la UE, però que donat que Irlanda ja n'era membre, aquesta condició no era necessària. En qualsevol cas, el principi de seguretat jurídica també ha estat tractat mitjançant acords constitu-

cionals i legals a Irlanda per tal de proporcionar versions bilingües de la legislació aplicable. No obstant això, vam encoratjar l'estat a traduir els documents clau del cabal, més enllà dels tractats que ja havien estat traduïts a l'irlandès. La traducció del cabal, però, no es va imposar com a requisit. Tot i que no va acceptar traduir el conjunt del cabal, l'estat va emprendre dos projectes costosos a càrrec dels contribuents irlandesos: un projecte de terminologia, que va fer que l'irlandès estigués a la base de dades terminològica de la UE per davant de totes les llengües admeses a partir de 2003, i un projecte de formació de traductors i intèrprets a les universitats. Tanmateix, aquestes despeses previstes no van esdevenir qüestions de debat públic fins després de la decisió d'atorgar a l'irlandès l'estatus oficial dins la UE.

Si bé hi va haver a Irlanda una oposició política i ideològica a tot el projecte, en

El lobbisme i les reunions amb polítics van portar al fet que les dues cambres del parlament irlandès adoptessin unànimement, al principi de 2004, propostes que instaven el govern a sollicitar l'oficialització d'irlandès

PÁDRAIG Ó LAIGHÍN, STÁDAS

Figura 4. Presentació de la petició. D'esquerra a dreta: Seán Ó Neachtain, Panu Petteri Höglund, Aoife Ní Scolai i Pádraig Ó Laighin

el marc d'una resistència considerable de l'estat a subministrar una àmplia gamma de serveis a la comunitat de parla irlandesa, van ser els arguments pragmàtics que van vèncer: l'accés a un finançament europeu addicional per als projectes culturals i educatius, l'avantatge de poder incloure l'irlandès com a llengua oficial qualificada en les sol·licituds de càrrecs no lingüístics a la UE, etc.

El juliol de 2004 el govern irlandès va anunciar la seva intenció de sol·licitar l'oficialització de l'irlandès a la UE i immediatament va entrar en intenses negociacions amb el Consell de la Unió i amb alguns estats membres. Stádas va estar informat d'aquestes negociacions, va fer recomanacions i proporcionà ajuda sempre que era possible. El 23 de novembre de 2004 Irlanda va proposar formalment un reglament que acordés a l'irlandès l'estatus de llengua oficial i de treball d'acord amb el Reglament 1/1958. Les negociacions, especialment des d'aquest moment, van patir complicacions greus. El 13 de desembre del 2004 Espanya va presentar una proposta per a incloure “el basc, el gal·lec i l'idioma anomenat català a la Comunitat Autònoma de Catalunya i a la de les Illes Balears i valencià

a la Comunitat Valenciana”³ com a llengües oficials i de treball de la UE en virtut del Reglament 1/1958, tot i que amb disposicions especials que se li adjuntaven. Una reunió entre el *Taoiseach* Bertie Ahern i el primer ministre espanyol José Luis Rodríguez Zapatero, el 28 d'abril de 2005, va conduir a deslligar les dues demandes lingüístiques l'una de l'altra. Posteriorment cadascuna va ser tractada d'una manera diferent. El govern d'Àustria va expressar alguns dubtes, però aquests van ser dissipats. L'obstacle principal va ser la preocupació plantejada pels Països Baixos sobre qualsevol possible increment del pressupost de la UE. Cal assenyalar que aquesta inquietud sorgia després del rebuig dels seus ciutadans per referèndum del projecte de Constitució Europea. Les dificultats es van superar en proposar una excepció temporal que limitaria, almenys a curt termini, el volum de documents legislatius traduïts a l'irlandès.

El juny de 2005 el Consell de Ministres va decidir per unanimitat incloure l'irlandès com a llengua oficial i de treball d'acord amb el Reglament 1/1958, a partir de 2007.

³ Consell de la Unió Europea, 16220/04, CAB 69, POLGEN 56, 16 de desembre de 2004.

Stádas havia aconseguit el seu objectiu. El 2015 el Consell va decidir unànimement que l'excepció havia de finalitzar el 31 de desembre de 2021, i així va introduir un servei lingüístic complet en irlandès, però aquesta és una altra història.

EL DRET A UNA RESPOSTA DE LES INSTITUCIONS DE LA UE EN LA MATEIXA LLENGUA DEL TRACTAT

Durant la campanya per l'oficialització de l'irlandès, va sorgir una complicació important en relació amb el dret dels ciutadans a comunicar-se amb les institucions comunitàries en qualsevol de les llengües del Tractat i rebre una resposta en la mateixa llengua. Hi havia una anomalia en el moment en què l'irlandès era l'única llengua dels Tractats que no era alhora llengua oficial. Havent rebut respostes de diverses institucions en anglès a cartes enviades en irlandès, vaig formular una denúncia formal al Defensor del Poble Europeu el 2006 a partir de l'exemple més recent, una resposta en anglès del Consell de la Unió Europea. El cas es va resoldre a favor meu l'any següent, amb la promesa que les normes sobre respostes en la mateixa llengua es complirien des d'aleshores.⁴

El Defensor del Poble Europeu, P. Niki-foros Diamandouros, va resumir sucintament el cas de la manera següent:

El Defensor del Poble assenyala que l'article 21 del Tractat de la CE reconeix el dret inequívoc dels ciutadans d'escriure a les institucions comunitàries en qualsevol de les llengües del Tractat i rebre una resposta en la mateixa llengua. Aquest dret es defineix amb més detall en l'article 13 del Codi Europeu de Bones Pràctiques Administratives⁵, el qual estableix que els funcionaris vetllaran perquè cada ciutadà o qualsevol persona que escrigui a la institució en una de les llengües

⁴ Hi ha un report detallat sobre el cas en irlandès (Ó Laighin 2013).

⁵ El Codi Europeu de Bones Pràctiques Administratives pot trobar-se en el lloc web del Defensor del Poble Europeu (http://www.ombudsman.europa.eu/code/pdf/en/code2005_en.pdf).

del Tractat rebí una resposta en el mateix idioma. El Defensor del Poble assenyala que, en interès de la democràcia, la transparència, la legitimitat i l'eficàcia, s'ha reconegut el dret fonamental dels ciutadans a dirigir-se a les institucions de la UE en qualsevol de les llengües del Tractat i rebre una resposta en la mateixa llengua.⁶ A més, qualsevol incompliment d'aquest dret fonamental afecta la dignitat i la individualitat del ciutadà. Qualsevol infracció d'aquest dret fonamental per part de les institucions de la UE constitueix un cas de mala administració. (Defensor del Poble Europeu 2007, paràgraf 2.5)

Aquest cas va ser considerat pel Defensor del Poble en el seu informe anual de 2007 com un exemple de les millors pràctiques en el funcionament de les institucions i agències europees (Defensor del Poble Europeu 2008: 23).

LA NEGATIVA DEL PARLAMENT EUROPEU A PROPORCIONAR UNA VERSIÓ IRLANDESA DEL SEU LLOC WEB

Després de la decisió del Consell de la UE d'atorgar l'estatus d'oficialitat a l'irlandès, he seguit treballant per a assegurar que l'estatut legal conferit s'implementés a la pràctica i d'acord amb la legislació europea. Vaig considerar preocupants els retards en la preparació de les versions irlandeses de llocs web institucionals. Vaig comunicar la meua inquietud a la Comissió, la principal institució responsable de l'aplicació de la legislació, i vaig mantenir reunions i intercanvis d'opinions amb el comissari pel multilingüisme, Leonard Orban, i altres responsables d'alt nivell, així com amb el departament d'afers exteriors del govern irlandès i la representació permanent d'Irlanda a Brussel·les.

Finalment, la Comissió i el Consell van crear versions irlandeses dels seus llocs

⁶ Article 21 del Tractat de la CE i article 41, apartat 4, de la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea.

Figura 5. Detall de la captura de pantalla d'una pàgina de segon nivell en la versió en llengua irlandesa del lloc web del Parlament

web, però el Parlament Europeu va mantenir-se intransigent: aquesta institució ni tan sols permetia incloure en el lloc web el nom de la llengua a la llista desplegable de les llengües oficials. Les meves cartes al Parlament van ser ignorades. Aquesta era una qüestió preocupant, ja que, segons la meua lectura de l'article 41, apartat 4, de la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea, no només tenia dret a rebre una resposta a les meves cartes en irlandès, sinó que, més important encara, el Parlament estava obligat a respondre-les-hi. Estava en contacte amb diversos diputats del Parlament Europeu, els quals van plantejar la qüestió al Parlament i en reunions amb alts càrrecs de l'administració. Després d'aquests intents extensius i exhaustius a nivell civil, polític i administratiu, i tenint en compte la negativa contínua del Parlament a fer que la seva pàgina web estigués disponible en irlandès, vaig presentar una reclamació al Defensor del Poble Europeu l'abril de 2012. Aquest cas, com l'anterior, va portar-se oficialment en irlandès, però era molt més complex que el precedent, amb opi-

nions llargues i detallades que intercanviàvem el Defensor del Poble Europeu, el Parlament i jo.

Vaig argumentar que la negativa del Parlament a crear una versió en irlandès del seu lloc web era una violació dels principis d'igualtat, no discriminació i multilingüisme i dels drets dels ciutadans; a més, l'exclusió de l'irlandès del lloc web mitjançant una senzilla mesura administrativa era illegal;⁷ i que jo mateix, com a ciutadà, la comunitat lingüística irlandesa en general i el poble d'Irlanda estàvem desfavorits per aquestes

⁷ Aquest argument concret es va fonamentar en la decisió del Tribunal de Justícia Europeu en el cas C-566/10 P (Itàlia contra Comissió). Vaig al·legar que el Parlament, no havent abordat el tema en el seu reglament intern, havia assumit el paper del Consell, en pretendre adoptar, mitjançant una simple mesura administrativa, normes sobre quines llengües havien d'emprar-se en el seu lloc web, normes que feien que el lloc web estigués disponible en 22 de les 23 llengües oficials, però que exclouia l'irlandès.

infraccions. Es van plantejar qüestions de transparència, legitimitat democràtica i responsabilitat. La qüestió fonamental a decidir era si el Parlament violava o no l'article 21 de la Carta dels Drets Fonamentals, que prohibia la discriminació per motius lingüístics. Si bé una diferència de tracte pot ser justificable si té un objectiu legítim i declarat, els mitjans per a assolir l'objectiu han de ser adequats o necessaris, és a dir, han de ser proporcionals.

Després de més d'un any d'investigació, la conclusió essencial del Defensor del Poble Europeu, P. Nikiforos Diamandouros, va ser la següent:

Segons el Defensor del Poble, el Parlament va limitar de forma injustificable i desproporcionada l'ús de l'irlandès en la seva pàgina web, ja que no el va fer incloure en cap eventualitat. Això constitueix

un cas de mala administració. (Defensor del Poble Europeu 2013, paràgraf 41).

Sobre la base de les seves consultes sobre aquesta reclamació, el Defensor del Poble va fer el següent projecte de recomanació al Parlament:

El Parlament hauria de garantir, de forma progressiva i d'acord amb un calendari disponible públicament, l'ús adequat i proporcionat de l'irlandès en el seu lloc web. Com a mínim, el Parlament hauria d'assegurar que qualsevol secció en què es proposi al ciutadà d'interactuar amb el parlament estigui disponible en irlandès (Defensor del Poble Europeu 2013, secció C).

El Parlament va acceptar la gravetat de la constatació de mala administració i immediatament va endegar la confecció d'un lloc web en irlandès

(Figura 5). El web és ara comparable amb els d'altres llengües oficials i constitueix un ric recurs informatiu sobre la Unió Europea i un mitjà interactiu gràcies al qual els ciutadans de parla irlandesa poden gaudir dels seus drets i exercir-los.

OBSERVACIONS FINALS

He presentat aquí alguns principis rectors per a promoure canvis en les polítiques lingüístiques: adquirir els coneixements adequats, comunicar-se eficaçment amb els qui tenen la competència legal per a prendre decisions i bastir i demostrar un suport social. Ho he fet mostrant com aquests principis van implementar-se per a obtenir l'estatus de llengua oficial de la UE per a l'irlandès i també descrivint dues situacions en què una acció individual eficaç va prevaler sobre l'acció col·lectiva en un marc jurídic coordinat.

BIBLIOGRAFIA

European Ombudsman (2007). "Decision of the European Ombudsman on Complaint 2580/2006/TN against the Council of the European Union". 24 d'abril. Estrasburg: European Ombudsman.

— (2008). *Annual Report 2007*. European Communities.

— (2013). "Draft Recommendation of the European Ombudsman in his Inquiry into Complaint 861/2012/RA against the European Parliament: Made in Accordance with Article 3(6) of the Statute of the European Ombudsman". 31 de juliol. Estrasburg: European Ombudsman.

Ó Laighin, Pádraig B. (2003a). "Stádas Aontais, agus an tSlí le hAitheantas Oifigiúil a Bhaint Amach". *Foinse*, 2 de novembre de 2003.

— (2003b). "Stádas Oifigiúil don Ghaeilge san Aontas Eorpach: Aitheasc a thug an t-údar ag Seimineár Chonradh na Gaeilge le linn an Oireachtais i dTrá Lí, 1 Samhain 2003". *Feasta*, novembre de 2003.

— (2004). *I dTreo Aitheantais don Ghaeilge mar Theanga Oifigiúil Oibre den Aontas Eorpach / Towards the Recognition of*

Irish as an Official Working Language of the European Union. Dublín: Clódhanna.

— (2005). "The Status of Irish in the Linguistic Regime of the European Union (*Author's Translation*).". Dins: Kirk, John M.; Ó Baoill, Dónall P. (red.). *Legislation, Literature and Sociolinguistics: Northern Ireland, the Republic of Ireland, and Scotland*. Belfast: Cló Ollscoil na Banríona, p. 26–35.

— (2013). *An Ceart Comhfhreagrais i nGaeilge le hInstitiúidí an Aontais Eorpaigh: Cás Ombudsman Eorpaigh 2580/2006/TN*. Dublín: Coiscéim; Mont-real: Éditions de Lis.

— (2017). "Contesting Historical Space: The Campaign to Have Grosse Île Designated a National Historic Site with the Irish Dimension as Its Main Theme." Dins: Conrick, Maeve; Eagles, Munroe; Koustas, Jane; Ní Chasaide, Caitríona (red.). *Landscapes and Landmarks of Canada: real, imagined, (re)viewed*. Waterloo, Canadà: Wilfrid Laurier University Press, p. 123–144.